

Van
KING

Aan
Deelnemers adviesgroep informatievoorziening

CC
Bart Drewes (VNG), Chris Batist (IMG 100.000+), Arend van Beek (VIAG)

tijd/locatie
9:30 – 15:00 uur (inclusief lunch)
Regardz La Vie, Lange Viestraat 351, Utrecht

Betreft/datum
Notulen Adviesgroep informatievoorziening 15-01-2016
http://www.gemmaonline.nl/index.php/Adviesgroep_Informatievoorziening

1. Opening en mededelingen

Casper Ficke en Paul Stokkermans hebben zich afgemeld. Brenda de Graaf meldt zich af voor de adviesgroep in februari. Er zijn verder geen mededelingen. Wel wordt gevraagd naar een roadmap voor GEMMA. Theo noemt enkele geplande activiteiten voor komende periode.

- Eind deze maand gaan de referentiecomponenten het cocreatie-traject in. Dat zal leiden tot aanpassingen in de SWC.
- Voor de Omgevingswet wordt huidige en toekomstige informatievoorziening gemeenten in dit kader nader bepaald.
- KING is bezig met een plaat informatiearchitectuur voor het sociaal domein.
- In de standaarden StUF worden ook wijzigingen doorgevoerd zoals de manier waarop berichten worden opgesteld.

Er is een beknopt werkplan GEMMA voor 2016 waarin deze punten terugkomen. Theo stuurt deze bijlage door aan de deelnemers. **(actie 1)** Een volwaardige roadmap is nog in de maak.

Agendapunt 2 en 4 worden samengevoegd. Theo heeft contact gehad met de projectleider van BZK Michiel Borgers voor de visie op Gegevensvoorziening. Hij ontvangt graag wat wij vandaag bespreken als advies. In april wordt er een heidag met de Regieraad Gegevens georganiseerd om op dit advies door te praten.

2. Toelichting op de visie op het Stelsel van overheidsinformatie en vertaling naar binnengemeentelijk gebruik via o.a. RSGB en 4. Schets op de ontwikkelingen en vervolgstappen naar een landschap van (overheids)informatie (Theo Peters)

Theo licht toe welke uitgangspunten aan de visie op het stelsel van overheidsgegevens ten grondslag hebben gelegen. Een aantal basisregistraties is klaar en een aantal is nog in ontwikkeling. Ook de samenhang tussen verschillende registraties is nog niet gerealiseerd. Verschillende opdrachtgevers hebben bij wet de opdracht gekregen om bepaalde registraties te ontwerpen maar daarbij hebben zij geen generieke uitgangspunten gebruikt. Voorbeelden zijn archiefprincipes, brondocumenten vastleggen, vastleggen van historie, terminologie, inhoud, manier van leveren, reden van wijziging vastleggen enz. Registraties gaan hier verschillend mee om, terwijl eigenlijk registraties die met

elkaar in verbinding staan op elkaar afgestemd zouden moeten zijn. Er zijn dus veel ontwerpverschillen. Een vraag die vanmiddag centraal staat: welke verschillen zouden we opgelost willen zien? Van belang is ook wat de wet GDI hierover zegt.

Gemeenten zelf zijn van een aantal registraties bronhouder, soms ook samen met andere partijen. De vertaling naar een informatiemodel voor meervoudig binnengemeentelijk gebruik wordt gedaan door KING middels de RSGB. Ook waterschappen en provincies hebben aangegeven te willen aanhaken/samenwerken. De gehele overheid hierop aanhaken is wellicht niet wenselijk. Overheidsorganisaties kunnen enorm van elkaar verschillen. Op de samenhang uitwisselen is wel mogelijk, maar dan is vereist dat alle registraties hetzelfde werken. Opgemerkt wordt dat gemeenten uniek zijn in de hoeveelheid basisregistraties die ze gebruiken. Zij hebben dus ook te maken met meer verschillen/complexiteit dan andere organisaties.

Een deelnemer vraagt of het RGBZ wordt geupdate. Theo zegt dat die al is vastgesteld. Verder wordt geconstateerd dat over basisregistraties al eerder adviesrapporten gemaakt zijn met verbeterpunten. Dit heeft echter nooit tot een plan van aanpak geleid en op dit moment is niemand verantwoordelijk voor het stelsel overheidsgegevens. In 2014 is de visie hierop vastgesteld, maar daarna is de programmaraad voor het stelsel basisregistraties ontbonden toen het NUP werd beëindigd. Er is nog wel een aantal regieraden, echter niemand is verantwoordelijk voor de samenhang van het stelsel. De groep vraagt zich af of het bedenken en invoeren van een nieuw stelsel zin heeft als er geen goede sturing is en als er nog een hoop oude verbeterpunten zijn om door te voeren.

De visie gaat uit van het beschikbaar stellen van gegevens en het gebruik van gegevens op andere plekken buiten de gemeente. Vragen zijn dan eerder en makkelijker te beantwoorden, dan wanneer de gemeente zelf die gegevens ook gaat vast leggen. In dat laatste geval gaat er namelijk eerst nog bestuurlijk traject aan vooraf en daarna moet ook nog een manier worden gevonden om de juiste gegevens te krijgen. Om de juiste informatie te krijgen, moet dus worden geshopt bij anderen en worden gegevens van verschillende plekken met elkaar gecombineerd. De visie gaat uit van gebruik door iedereen binnen wettelijke kaders. De gedachte is dat het beschikbaar stellen van gegevens centraal staat en dat de vragende partij zelf kan bepalen hoe hij deze gegevens toepast en/of combineert met andere informatie. Daarmee wordt gebruik gemaakt van een realtime beschikbare oorspronkelijke bron en worden dus geen kopieën meer gemaakt van de bron.

De planning is dat 1 april een heidag plaats vindt voor de regieraad Gegevens.

De adviesgroep adviseert allereerst om sturing op de samenhang van het stelsel goed te organiseren, juist vanuit het belang van een set eenduidige afspraken indien je naar een gegevenslandschap wilt gaan. Er is een ontwerp vanuit gezamenlijke principes nodig, maar zonder dat de uitkomst is dicht getimmerd. Daarnaast is er een functie nodig om vraagstukken mbt verschillende opdrachtgevers/financiers/autonomie en de consequenties hiervan op te kunnen lossen. Tot slot vragen de deelnemers zich af of een paradigmashift de juiste term is, om te voorkomen dat het beeld ontstaat dat alles wordt omgegooid wat ooit bedacht is. Ook is belangrijk om eerst verbeterpunten op te lossen uit voorgaande rapporten. Dan zijn die mee te nemen in een nieuwe aanpak.

3. Toelichting KING visie op knooppunten vanuit een gemeentelijk perspectief (Arnoud Quanjer)

Arnoud Quanjer (KING) geeft een samenvatting van de KING visie op gemeentelijke knooppunten. Een knooppunt is per definitie een organisatie met een coördinerende rol in gegevensuitwisseling. Een knooppunt is niet alleen een technische oplossing maar behelst ook een serviceniveau waar afspraken over gemaakt moeten worden.

De gedachte achter de KING visie op het gemeentelijk knooppunt vindt zijn oorsprong in het ontstaan van andere informatieknooppunten. Een voorbeeld is CORV, een knooppunt van het Ministerie van V en J. Gemeenten moesten daar noodgedwongen op aansluiten, wat vervolgens alle gemeenten individueel hebben gedaan en hiervoor veel in werking hebben gesteld. Veel beter en efficiënter zou zijn geweest als gemeenten hierop aan waren gesloten vanuit een gemeenschappelijk knooppunt van gemeenten zelf. Een vraag kan dan bijvoorbeeld voor alle gemeenten gezamenlijk in één knooppunt worden beantwoord ipv dat individuele gemeenten allemaal diezelfde vraag bij verschillende knooppunten gaan stellen. Een goed voorbeeld van een gemeentelijk knooppunt is het GGK dat informatie uitwisselt met zorgknooppunt Vecozo. Een gemeenschappelijk knooppunt behelst standaardisatie van berichtenverkeer, maar ook van processen, certificaten enz.

Er ontstaan steeds meer zogenaamde knooppunten waar gemeenten op aan moeten sluiten. Om te voorkomen dat gemeenten telkens voor een voldongen feit komen te staan en individueel alles in werk stellen om aan te sluiten, pleit deze visie ervoor om bij knooppunten waar dit relevant is een GGK te organiseren. De vraag is alleen in welke gevallen een GGK toegevoegde waarde heeft en op welke manier gemeenten dit georganiseerd zouden willen hebben.

De groep vindt het belangrijk dat KING helder maakt wat haar rol op het instellen van GGK's zou zijn. Verder moeten gemeenten op hun beurt goed nadenken over hoe de financiering georganiseerd zou kunnen zijn. Het GGK voor Vecozo krijgt bijvoorbeeld structurele financiering vanuit gemeenten. Vanuit de Digitale Agenda 2020 ligt er een opdracht om meer zaken gezamenlijk op te pakken. KING ziet zeker de toegevoegde waarde van GGK's en meent dat ze kan helpen organiseren. KING benadrukt dat in de vorm van een business case moet worden aangetoond wat de meerwaarde is. KING onderstreept het belang van overeenkomst tussen verschillende gemeentelijke knooppunten in de toekomst. De nadruk ligt hierbij op het functioneel organiseren. De techniek moet uniform zijn.

5. Discussie/bevraging deelnemers

Wat is het effect van bovengeschetst gegevenslandschap op de informatievoorziening binnen de gemeente?

De groep definieert een aantal factoren van belang voor de afweging:

- Zijn gemeenten in deze visie slechts eigenaar van gegevens en zijn er dus geen technische voorzieningen, bemensing etc. meer in huis?
- Gaat het hier over gemeenschappelijke of niet- gemeenschappelijke gegevens?
- Als het gaat over gegevens die je niet meer zelf in beheer hebt, wat is beheer in dit kader? Over welke rol hebben we het dan? Je rol als bronhouder kan je bijvoorbeeld niet uitbesteden, want dat is in de wet geregeld. Is centralisatie van deze rol een optie?
- In hoeverre is een gemeente nog verantwoordelijk voor gegevens die ze niet in huis hebben?
- Wat voor soort gemeente wil je zijn? Uitvoerend? Regievoerend? enz.

Onder welke voorwaarden zou je bepaalde gegevens bij een ander neerzetten? De volgende zaken spelen een cruciale rol in de afweging:

- Functionaliteit (dezelfde functionaliteit nodig als nu voor interne gebruikers en doorontwikkelen moet mogelijk zijn)
- responstijd
- beschikbaarheid
- mogelijkheid om extra gegevens toe te voegen/ combineren
- juiste notificaties
- applicaties moeten gebruik kunnen maken van de voorziening, dus de leverancier heeft ook een rol
- kosten
- toegang nodig tot historie van gegevens, met overeenkomstige kenmerken mbt historie. Vraag is of dat voor alle soorten informatie mogelijk is.
- De gemeentelijke gegevensbak wordt vervangen door een bevraging. Elk intern proces moet opnieuw worden bekeken doordat de gegevens uit huis liggen.
- Gemeenten moeten in samenspraak wijzigen.
- Kwaliteit
- Mogelijkheid om queries te maken
- Veiligheid
- De taak als bronhouder moet gefaciliteerd worden (bijv. integriteitscontroles)

De groep heeft behoefte aan meer toelichting op de visie. Er is behoefte aan een concreter verhaal. Wellicht helpt het om één van de basisregistraties uit te werken.

Rol gemeentelijk knooppunt

Een centrale voorziening voor de overheid moet niet specifiek gemeenten bedienen. Dat zou de rol van het gemeentelijk knooppunt moeten zijn. Gemeenten sluiten aan op het gezamenlijk knooppunt die voor alle gemeenten samen de benodigde combinatie van informatie genereert i.p.v. dat de centrale voorziening dit aanlevert.

Open data

Met betrekking tot de consequenties van open data voor gemeenten wordt het volgende geconcludeerd.

- Bedenk eerst wat open data is.
- Bedenk daarna hoe gemeenten dit beschikbaar kunnen stellen.
- Onderscheid data en portaal is belangrijk
- Organiseer bij voorkeur de ontsluiting van informatie op een gemeenschappelijke manier.
- Breng de data onder op één logische plek
- Consequentie: je wordt gewezen op fouten door anderen
- In het beschikbaar stellen van eigen gegevens moet voor alle gemeenten hetzelfde gelden.

Standaardisatie

Met deze visie is standaardiseren zeker nodig. Elke bevraging moet worden gestandaardiseerd. Dat vergt andere standaarden dan de huidige. Er zijn overheidsbrede standaarden nodig op gemeenschappelijke zaken en domeinstandaarden op specifieke domeinen. Daarbij is een flexibel aanpassingsproces van standaarden belangrijk. Dat kan door het proces bijvoorbeeld kleiner te maken.

Informatiebeveiliging

Spelregels voor informatiebeveiliging en privacy moeten ook in een federatief stelsel worden geregeld. Er zijn o.a. aanvullende autorisatieniveaus nodig. Gegevens moeten worden beschermd i.p.v. de applicatietoegang.

Korte samenvatting

Er is een business case en impactanalyse nodig om dit verder uit te denken de meerwaarde te bepalen. Er is een gedegen architectuur nodig en de juiste governance structuur. Gemeentelijke knooppunten zijn een hulpmiddel om het gegevenslandschap te realiseren. Betrek gemeenten bij de inrichting van het overheidslandschap.

Algemene vragen/opmerkingen

Tot slot maakt de groep enkele opmerkingen over het verloop van de discussie. De vragen werden vrij hoog over bevonden en hadden opgeknipt moeten worden. De middag heeft wel een stap vooruit geleverd op een gezamenlijk beeld hoe het gegevenslandschap er uit zou moeten zien. Er zijn echter nog veel fundamentele(uitvoerings) vragen te beantwoorden.

Een tweede vraag is of dit nog binnen de scope van GEMMA valt. Modelarchitectuur is gericht op de individuele gemeente, maar dit gaat over het gehele gemeentelandschap. Theo licht toe dat de modelarchitectuur (ingegeven door gemeenten) een gezamenlijke basis kan zijn voor gemeenten om het gesprek aan te gaan met andere overheden.

Theo legt uit hoe de KING visie op knooppunten tot stand is gekomen. Er was veel ontwikkeling op knooppunten. KING heeft daarom de opdracht gegeven voor dit stuk en hier samen met gemeenten een visie op te vormen. Het stuk dient er voor dat KING samen met gemeenten voorbereid is m.b.t. knooppunten, bijv. voor de Omgevingswet of samenwerking met waterschappen en provincies. Het zorgt er eveneens voor dat een eerste stap is gezet naar een gemeenschappelijk beeld vanuit gemeenten, dat agenderend ingezet kan worden in gesprek met andere overheden.

Afgesproken wordt dat Tom Fränzel, Patrick Castenmiller en Rob Heimerling op basis van het verslag adviesregels formuleren voor de regieraad. De functie van knooppunten wordt hierin meegenomen. Het advies wordt van te voren met groep gedeeld. **(actie 2)**

6. Onderwerpen adviesgroep en agenda volgende keer (Theo)

De volgende adviesgroep staat in het teken van de resultaten van cocreatie van GEMMA 2 en het Katern Verbinden.

7. Sluiting

Nummer	Actie	Eigenaar	Afgehandeld?
20160115.001	Theo stuurt bijlage teamplan GEMMA door aan deelnemers	Theo/Aantink	
20160115.002	Formuleren advies voor regieraad en delen met de groep	Tom/Patrick/Rob	